เรื่องเสร็จที่ ๖๐๗/๒๕๔๘

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในการออกระเบียบเกี่ยวกับการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๒๐๙/๓๒๗๔ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๔๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ด้วยพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๖๕ วรรคสาม กำหนดให้รัฐมนตรีออกระเบียบการลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ และเนื่องจากระเบียบดังกล่าวใช้บังคับกับเด็กที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส ตามนัยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งในกระทรวงศึกษาธิการมีนักเรียนและนักศึกษาบางส่วนมีอายุเกินสิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไปและตามสภาพความจริงในสถานศึกษาหลายแห่งที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการจะมีนักเรียนที่มีอายุต่ำกว่า สิบแปดปีบริบูรณ์ และมีนักเรียนที่มีอายุเกินสิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไป เรียนอยู่ในชั้นเดียวกัน หากนักเรียนที่มีอายุแตกต่างกันประพฤติปฏิบัติไม่ชอบด้วยระเบียบก็อาจมีปัญหาเรื่องการนำระเบียบมาใช้บังคับได้

กระทรวงศึกษาธิการจึงขอหารือว่า กระทรวงศึกษาธิการจะออกระเบียบเกี่ยวกับการลงโทษนักเรียนและนักศึกษาเพื่อใช้บังคับกับนักเรียนหรือนักศึกษาซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไปโดยอาศัยอำนาจทั่วไปของรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าว ประกอบกับได้รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวง) แล้ว เห็นว่า การที่กระทรวงศึกษาธิการจะออกระเบียบลงโทษนักเรียนและนักศึกษาซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไปนั้นจะต้องมีกฎหมายให้อำนาจกระทรวงศึกษาธิการในการออกระเบียบเพื่อการนั้นไว้ แต่โดยที่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ไม่มีบทบัญญัติที่ให้อำนาจใน

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๑/๑๑๗๗ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

การออกระเบียบดังกล่าวไว้ ฉะนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงไม่มีอำนาจออกระเบียบเกี่ยวกับการลงโทษนักเรียนและนักศึกษาเพื่อใช้บังคับกับนักเรียนและนักศึกษาซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไปได้

สำหรับมาตรา ๑๒[๑] แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการฯ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดถึงหน้าที่การปฏิบัติราชการในกระทรวงศึกษาธิการของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการว่ามีอำนาจหน้าที่อย่างไร กล่าวคือ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวงศึกษาธิการให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภาหรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ ซึ่งเป็นบทบัญญัติทำนองเดียวกับการกำหนดหน้าที่การปฏิบัติราชการในกระทรวงของรัฐมนตรีตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินที่กำหนดกรณีดังกล่าวไว้ในมาตรา ๒๐[๒] อันจะเห็นได้ว่าเป็นบทบัญญัติที่กำหนดถึงอำนาจหน้าทั่วไปของรัฐมนตรีในฐานะผู้บังคับบัญชาสูงสุดของกระทรวง

อย่างไรก็ตาม การที่นักเรียนและนักศึกษาจะเข้าเรียนในสถานศึกษาใดย่อมต้องยอมรับและปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของสถานศึกษานั้น โดยเฉพาะการกำหนดระเบียบเพื่อดูแลความสงบและความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายในสถานศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้นักเรียนและนักศึกษาที่อยู่ร่วมกันในสถานศึกษาได้รับการศึกษาอบรมให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีความประพฤติที่ดีสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นที่เข้ามาศึกษาในสถานศึกษานั้นได้ ดังนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงสามารถอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๒[๓] แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการฯ กำหนดเป็นนโยบายให้หน่วยงานในสังกัดปฏิบัติโดยออกเป็นหนังสือสั่งการหรือหนังสือเวียนให้

---

[๑] มาตรา ๑๒ กระทรวงศึกษาธิการมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวงศึกษาธิการ ให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภา หรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ โดยจะให้มีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการก็ได้

ในกรณีที่มีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ การสั่งหรือการปฏิบัติราชการของรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมอบหมาย

[๒] มาตรา ๒๐ ภายใต้บังคับบทบัญญัติมาตรา ๑๑ ในกระทรวงหนึ่งให้มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวงให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภาหรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ โดยจะให้มีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการก็ได้

ฯลฯ ฯลฯ

[๓] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

สถานศึกษาต่างๆ กำหนดเป็นระเบียบของสถานศึกษาเพื่อใช้บังคับกับนักเรียนและนักศึกษาทั้งหมดของสถานศึกษานั้นให้อยู่ในหลักเกณฑ์การควบคุมความประพฤติในเกณฑ์มาตรฐานเดียวกันได้

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ
(คุณพรทิพย์ จาละ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กันยายน ๒๕๔๘